

За съжаление, често книгите за изкуствен интелект страдат от фрагментарен, избирателен, клиповиден подход, който прави читателите им лесна плячка за техношамани и инфо-цигани. Настоящата книга може да се разглежда като продължение на „Демонът отвътре“, като разширяване и задълбочаване на темата, като продължение на дискуссионните въпроси, започнати да се обсъждат там, например в измисления диалог с робота София.

Но темата на тази книга в никакъв случай не е абстрактна или академична. Събитията се развиват стремително. След десетилетия на примамване, подбутване и обещания за рай, технократите обявиха шах и мат на човечеството. Те закриха епохата на Просвещението и потопиха *Homo sapiens* не просто в неразумно състояние, а в състояние на нарцистична анестезия.

Обществото на всеобщото благоденствие, разкъсвано на парчета от противоречия, неразрешими в рамките на финансовия капитализъм, се самоунищожи. Потребителското общество също няма да живее дълго. Планетата, която човекът хищно ограбва, му нанася ответен удар, а самопровъзгласилият се „елит“, вместо с търсенето на изход, се занимава с хакването на *Homo sapiens*, за да го използва първо като психологична, а след това и като биологична суровина в търсенето на жадувания Граал на световната власт.

Нима не е очевидно, приятели, че пред очите ни се разиграва финалът на човешката история? И какво – от нас, киборгите със сензори в ръцете, до киборги със сензори в главите, остава само един исторически момент? Ясно ли ни е, че всеки сензор може да бъде и задвижващ механизъм, т.е. да стартира при определени показания механизъм за управление? Науката, която обяви първо края на Бога, след това края на метафизиката, сега съвсем спокойно говори за края на човека, но дори човекът-животно няма да бъде последната спирка по този път...

... то е нашето близко бъдеще, реалността, в която ние живеем. Реалност, която не се нуждае от хора – дори като потребители. Огромна част от хората не се замисля, не си дава сметка за това, което става, както рибата не си дава сметка за това, че живее във водата. Съвременният човек често живее само в днешния ден, в един момент, и просто не желае да включи разума си, за да осъзнае какво очаква него и неговите деца и внуци зад завоя. В тази книга ще стане дума за характера на новата реалност, за тази същата вода, в която живее рибата.

Това е реалността на цифровите джунгли, където всяко наше движение може да бъде използвано срещу нас. Технократите, дошли на власт в световен мащаб, отдавна приспиват народите с приказки за откриващите се възможности, но премълчават опасностите и рисковете. През 2020 г., когато светът бе сполетян от Ковид кризата, много неща станаха явни. Нивото на живот в развитите страни падна, при което водещи технологични компании се обогатиха както никога дотогава.

Десетки милиони хора по света загубиха работата си, а фондовите показатели продължиха да нарастват стремглаво, тъй като всяко съкратено работно място носи на компаниите печалба. Правителствата по света икономисаха от парите за пенсионерите – но в същото време, в разгара на кризата намериха средства за внедряване на интелигентни системи за масово следене и контрол на гражданите, за укрепване на апарата за насилие и репресия.

По-скоро става дума за перспективата за разделяне на човечеството на два вида – необогове и неохора, и в книгата ще поговорим защо това разделяне не може да завърши с нищо друго освен със смъртта на човечеството. обстоятелствата са такива, че всички сме в една лодка и методът на разделяне, който очевидно се прокарва днес, няма да сработи. Говоря за метод, при който най-новите технологични постижения ще бъдат

използвани, за да се придадат нови качества на небоговете, а неохората да бъдат зомбирани и превърнати в роби, след което да бъдат унищожени.

В книгата ще видим как науката стигна днес до толкова унижителното положение – да бъде на подаване от счетоводителите. Ще видим как широкомащабните експерименти за емоционално заразяване чрез социалните мрежи се развиваха през последните години и как резултатите им се използваха за придвижване на нужния на технократите дневен ред, за запазване в тайна на методите за улавяне и монетизиране на човека като ресурс, експериментите по контрол над съзнанието, на първо място при децата и подрастващите.

Аз самият всеки ден мисля върху тези въпроси. Размишлявам над тях и в тази книга. Може да се поеме по пътя на най-малкото съпротивление, без особено разбиране да се обвинят някои тъмни сили за всичко и да скръстим ръце: какво можем да сторим срещу рептилите? Този път на мен лично не ми е близък.

Вторият път: да се опитаме да отделим зърното от плевата, внимателно да се ориентираме в случващото се, изхождайки от вярата си във възможността за вечен живот, да се опитаме да направим максимално разумното тук и сега. При това съм убеден, че цялото човечество се намира в една лодка, богати и бедни, глупави и умни, силни и слаби, красиви и не толкова привлекателни, изостанали и напреднали, мечтатели и прагматици.

Дори технократите са заедно с нас в същата лодка, колкото и да им се иска да скочат от нея и прехвърляйки се на флаш-памет, да се насочат към звездата Алфа Кентавър. Флашката може и да пристигне, но тя ще продължи да кръжи по орбита в безсмислен танц, докато заедно със звездата не бъде засмукана от черна дупка.

Необходимо е не само да разберем какво да правим „в следващия ход“, но и да изчислим партията за няколко хода напред – отчитайки как ще отговори противникът. Трябва също да разберете, че всеки ход от шахматната партия, която играя, може да се окаже последен. Сега държите в ръце книгата „Хакнатият човек/Homo fractus“ или виждате текста ѝ на екрана на вашето цифрово устройство, но при следващия ход тя може да бъде зачеркната – просто да бъде обявена за несъществуваща.

Хартиената версия ще оцелее, докато по планетата, както в известната история на Рей Бредбъри „451 градуса по Фаренхайт“, не започнат да обикалят пожарните, за да намерят и изгорят всички бунтовни книги. По-лесно е избавянето от електронните версии – в бъдеще в тях ще могат да се вграждат кодове за самоунищожение или за автоматична промяна на съдържанието. Може да се окаже, че в някои бъдещи версии системата ще направи така, че ще възхвалява силата и мъдростта на Левиатан Велики.

Затова, ако четете тази книга в електронен вид, може да не е излишно да препишете нещо от нея. Така, за всеки случай, колкото и нелепо да звучи това в нашия свят, където паметта все повече става външна. Защото и външната памет може да бъде сметена за крайно нежелателна.

Факт е, че шахматистите днес вече не мислят в комбинации, както правеха по времето на Ласкер, Алехин и Капабланка. Не, перспективното мислене не е на мода днес. Майсторите са настроени на оптимална стратегия, позволяваща им да спечелят определен брой партии в даден турнир. Те мислят с един ход напред, правейки позицията си максимално ефективна. В този подход се крие тайната на успеха днес.

В края на краищата, ние все още виждаме в шаха не набор от някакви интелектуални агенти, които се редуват по дадени правила, а пешката, която може да стане дама, обсадения цар или двамата ловки офицера, громящи вражеските редици. За нас това е история, игра, състезание – но не и единствено набор от алгоритми. Ако човекът се научи да мисли като компютър, то безусловно той ще загуби способността си да съпоставя играта със своята реалност, с огромния околен свят.

В обикновения живот, а не в шаха, виждаме как моментният подход също става общоприет. Хората вече не могат да правят планове за живота, за бъдещето, да се движат към целта, допускайки грешки или правейки единствения правилен ход. В новата реалност на личните и колективни месинджъри и мигновените реакции, е важно да се получи санкция от системата, от колективното съзнание, за следващия ход.

Ще Ви разкажа за това как Homo sapiens в надеждата си да стане Homo Deus, губи рационалното си мислене и сам се превръща в машина. Пресмятането без ход напред е по-ефективно от това с един предвиден ход и много по-ефективно от това с два или три хода. Всяко планиране ви принуждава да държите резерви, да отклонявате ресурси от печеливши в момента дейности. Освен това планирането, колкото и парадоксално да звучи, насърчава децентрализацията.

Цифровият Левиатан събира огромни масиви данни и ежесекундно подава алгоритми към машините и санкции към „хакнатите хора“. Това е центърът за вземане на решения, на всички решения – въпреки че в същото време Цифровият Левиатан принципно не се локализира. Да се даде възможност за планиране означава да се даде по места на машините или на хората определена свобода на действие, което е в разрез с мечтата на Цифровия Левиатан да проникне навсякъде и да контролира всичко. Заедно ще проследим развитието на истинския еволюционен план, замислен от елита и реализиран в живота от Цифровия Левиатан.

Първият етап от този план – хакването на човека с цел контрол и управление – вече е на финалния си етап. И тъй като процесът практически не среща никаква съпротива, Левиатанът премина към втория етап – замяната на „хакнатия човек“ с „човеко-данни“, т.е. пълна дигитализация на хората и постигане на 100% предсказуемост на поведението на всеки и на всички. Ще говорим за замяната на индивидуалното съзнание със съзнанието на рояка и за такъв важен контролен механизъм като санкцията на рояка.

На следващия етап „човеко-данните“, които все още допускат определени отклонения от средното – вероятно с помощта на свързана биотехнология – ще бъдат заменени от „хората-данни“, т.е. същества, които ще се различават по поведение едно от друго не повече от клонингите. С други думи, ще се извърши стандартизация. И накрая, във финалната фаза на Левиатановата многоходова комбинация трябва да се случи „вилищата“, разклоняването на човечеството – разделянето му на неохора и небогове.

Наричайки Левиатана цифров, акцентирам върху „материала“, от който той е направен – цифровите алгоритми. Нека премахнем мистицизма от думата „алгоритъм“ – това е просто последователност от действия. Тези последователности обаче включват целия свят около нас и нашата цивилизация се стреми с главоломна скорост да дигитализира и алгоритмизира всичко наоколо, описвайки целия свят в термините на ясно дефинирани и прозрачни за Левиатана причини и следствия. Дигитализирането на света означава поставянето в съответствие с някакво цифрово множество на всеки предмет, явление, живо и неодушевано същество в този свят.

Човечеството си създаде диктатура по мярка – тази диктатура ще бъде, както казваха в съветските времена, национална по форма и международна по съдържание. Ще бъде твърда в страните, привикнали към твърдост и мека там, където са свикнали да бъдат управлявани с ръкавици. Освен това костюмът или по-скоро казано усмирителната риза, създадена от Левиатана, ще пасне на фигурата на всеки човек – в свят, в който понятието „човек“ вече е обявено за остаряло. Човекът трябва да си отиде – и той си тръгва, без дори да изгаси светлината зад себе си.

Хората дълго се бориха срещу националните държави и на практика ги победиха. Държавите вече не са в упадък, а в реанимация и дори Ковид разтърсването не успя да ги измъкне оттам. Но вместо десетки отслабени държави, хората създадоха

едно ново цяло – Цифровия Левиатан. Той няма форма, намира се в зали с редици меланхолично мигащи сървъри, разположени в планините. Той е в контейнерите с резервни части и редките метали, които плуват в южните морета. Той е в мините на Конго и Боливия, където се добиват тези метали. Той е на конвейерите в Тайван и в мозъците на хиляди индийци, а също и в машините за дълбоко обучение. Той е в горещите вани на Есален, Южна Калифорния и голф игрищата в Нова Англия, на пистите в Хонконг и в дроновете, доставящи смъртоносни товари в Сирия.

Към момента на написването на тази книга човекът вече е хакнат и като отделна личност, и като множество такива личности. Това е вече свършен факт – въпреки че може да се направи първата крачка към осъзнаване на случващото се. Ще успеят ли хората да направят втората крачка или Левиатанът ще потуши бунта им в зародиш чрез съзнанието на рояка и издаването на санкции за човешките действия?

Както онази риба, която не може да осъзнае водата, в която плува, така и ние не осъзнаваме Левиатана, в който живеем. Междувременно той вече промени и обществото, и личността, и продължава да ги променя. Триумфът на моментното във всички области на живота вече преобразява хората. Лишени от рефлексии, хитри, но тесногръди, нямащи представа за самоограничаване, отговорност и риск, „хакваните хора“ предпочитат еднократните гешефти пред скучната и систематична работа. Тези промени в поведението станаха очевидни по време на коронавируса, когато егоистичните далавери започнаха да процъфтяват на всички нива и стана очевидно, че концепцията за „солидарност“ отмира, ако вече не е и мъртва.

Съзнанието на рояка активно се прояви през 2020 г. – въпреки че остана незабелязано за мнозинството. Новата роякова етика и морал бяха сведени до няколко прости тезиса. При роя одобреното поведение е добро, а индивидуалното е лошо. Одобреното поведение е да се носят маски и да се спазва дистанция. Добре е да не се задават излишни въпроси, още по-добре е да бъдат убедени съмняващите се и опозорено отстъпили дисиденти. Лошо е да се поставя под съмнение казаното от властите.

Един от резултатите от разпространението на съзнанието на рояка стана рязкото засилване на цензурата както в интернет платформите, така и в държавния и социалния живот. Именно през тази година, както никога досега, водещите дигитални платформи „Гугъл“, „Фейсбук“, „Ютюб“, „Твитър“ започнаха активно да прочистват своя „контент“, като повишават видимостта на определени материали и я намаляват за други или дори затварят цели канали под различни предлози.

Хакнатият човек загуби своя морал в преследването на ефективност, включително и в ежедневието си. И сега единственият носител на морала е самият Левиатан, който започна да упражнява правото си чрез санкцията на рояка. В крайна сметка той трябва по някакъв начин да осигури непрекъснатото функциониране на вече изградените и функционално годни за него човешки институции – до момента, в който „човеко-данните“ се превърнат в „данно-човеци“ и ненужните институции веднага бъдат отменени. Грешат тези, които смятат, че на мястото на стария морал трябва да дойде някой друг, например, фашистки или диктаторски. Моралът изисква осъзнаване и време, затова трябва да бъде премахнат като такъв. Отначало, това ще стане чрез запълването на „моралните форми“ с ново съдържание, а именно моментни нагласи и вяра в рояковата санкция, след което и тези форми ще отмрат.

Хакването на човешкото съзнание стана възможно благодарение на състоянието на „нарцистична анестезия“, за което канадският философ Маршал Маклуън пише преди около половин век. Обърнете внимание, че в онази вече далечна епоха става дума не толкова за сложните инструменти за въздействие върху съзнанието и подсъзнанието като тези, които имаме днес или тези, които ще се появят утре. Въпреки това очертаванията на капана, в който попадна човечеството, са описани от Маклуън с удивителна точност.

Всички средства за масова комуникация, от азбуката до компютъра, подобряват възможностите на различните органи, сетива или умения на човека. Но за такова усиление хората плащат с един вид защитно изтръпване на зоните на централната нервна система, участващи в процеса. Този процес може да се сравни с шока или силния стрес, когато човек не осъзнава случващото се. В такова състояние съзнанието живее само в настоящето и не оказва съпротива на контрола.

Опиянен от новите възможности, които му предоставят медиите, човекът губи възприемчивостта си към това, което новите средства за комуникация му причиняват. Той сякаш изпада в замайване, от което, както пише Маклуън, човек може да се измъкне само чрез осъзнаване на случващото се с него, колкото и болезнено да е то. Към края на книгата стигаме до основните принципи на новата осъзнатост – впрочем само тя може да не е достатъчна с оглед на заплахата от невиджданото – и невидимото – потисничество, пред което е изправено човечеството.

След коронавируса, който повдигна завесата на „прекрасния нов свят“, в който вече живеем, дори и най-дебелокожите започнаха да подозират нещо. Въпреки това, дори и сега повечето хора смятат, че някога всичко ще се върне към нормалното, с което са свикнали. Само най-проницателните започват да разбират, че под прикритието на нормалността им се продават успокоителни, за да могат да се потопят в илюзии. А когато новото заяви за себе си с цялата си сила и мощ, например в изискването на роякова санкция за всяка постъпка, ще бъде вече късно.

Епохата на свободния интернет продължи около пет години. Веднага след краха на „дотком“ през 2000 г. „Гугъл“ потърси нов бизнес модел. Търсенето по ключови думи и реклама генерираха малко приходи, но беше ясно, че ако не се стигне до пробив, напласените инвеститори ще започнат да изтеглят парите си от компанията. Така започна експериментът по тайно генериране на приходи от насочена реклама.

Тайно – защото човекът бе продаван без неговото знание и разрешение. Вярно, тогава те знаеха малко за човека, но когнитивните възможности на „Гугъл“ нарастваха с всяка година и когато машината се научи да се самообучава, развитието тръгна още по-бързо. В книгата ще се говори за това как „Фейсбук“ последва „Гугъл“, след това го направиха и другите компании и много бързо продажбата на фючърси за човешкото поведение започна да процъфтява. В резултат на това инвеститорите получиха пари, които не биха могли да направят дори от търговията с наркотици.

Така „Гугъл“ стартира бизнес модел, който наистина трансформира хората в „новия петрол“. Издигайки се начело на най-големите корпорации, новите жреци на хилядолетието направиха всичко, за да сложат край на Епохата на разума. Те създадоха нова наука, в която не е нужно да се мисли критично – достатъчно е да се заредят данни в пералната машина на суперкомпютъра и с натискането на един бутон резултатът може да бъде получен. Чрез проверени и подготвени хирургически удари, хората бяха раздробени на молекули и атоми и вече започнаха да ги обединяват в рояк, който поема отговорността за вземането на всякакви решения.

Алгоритмите запълват празното пространство, където преди е преобладавал моралът. Въпреки че фасадата на обществото, държавите и международните институции не се е променила, сега зад нея е пусто. Технократите използваша националните държави, за да наложат своя бизнес модел на света, но в процеса от тези някога страховити Левиатани остана само ярка обвивка с мемове. Тяхната енергия също беше изсмукана от Цифровия Левиатан.